

P R E D L O G

Z A K O N O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O STRUČNOM OBRAZOVANJU

Član 1

U Zakonu o stručnom obrazovanju ("Službeni list RCG", br. 64/02 i 49/07 i "Službeni list CG", broj 45/10) u članu 2 stav 1 tačka 1 poslije riječi: „vještina i“ dodaje se riječ „ključnih“.

U tački 2 riječ "stručnih" briše se.

Poslije tačke 3 dodaje se nova tačka koja glasi:

" 3a) omogućavanje karijerne orijentacije ;".

Član 2

U članu 2a poslije riječi "učenik" stavlja se zarez i dodaju riječi: „odnosno polaznik u višoj stručnoj školi (u daljem tekstu: učenik)“.

Član 3

U članu 3 stav 2 briše se.

Član 4

Naziv člana 6 mijenja se i glasi: „Kvalifikacije nivoa obrazovanja i stručne kvalifikacije“ .

Poslije stava 2 dodaje se novi stav koji glasi:

„U umjetničkoj školi stiče se kvalifikacija nivoa srednjeg stručnog obrazovanja u trajanju od četiri godine.“

U stavu 4 riječ „Crnogorskog“ zamjenjuje se riječju „nacionalnog“.

Dosadašnji st. 3 i 4 postaju st. 4 i 5.

Član 5

U članu 9 poslije riječi "posebnim" dodaje se riječ "obrazovnim".

Član 6

U članu 10 tačka 15 mijenja se i glasi:

"15) učenici sa posebnim obrazovnim potrebama su učenici sa smetnjama i teškoćama u razvoju;".

Tačka 16 mijenja se i glasi :

"16)"javno važeći obrazovni program" je program na osnovu kojeg se ostvaruje obrazovanje i vaspitanje i čijim se završetkom stiče kvalifikacija nivoa obrazovanja, kao i stručne kvalifikacije u skladu sa zakonom;".

Poslije tačke 18 dodaje se nova tačka koja glasi:

„18a) „standard kvalifikacije“ je dokument koji sadrži podatke o tipu kvalifikacije, nivou odnosno podnivou kvalifikacije, broju stečenih kreditnih tačaka, tj. trajanju obrazovanja za sticanje kvalifikacije, ishodima učenja i dr;“.

Tačka 21 mijenja se i glasi:

„21) „kreditna tačka" je mjerna jedinica za vrednovanje rada koju treba da ostvari učenik radi postizanja ishoda učenja i predstavlja brojčano izražen obim ishoda učenja koje prosječan učenik dostigne za 25 časova aktivnosti (teorijska i praktična nastava, vježbe, seminarski i projektni zadaci, istraživački rad, priprema za ispite i dr.);".

U tački 21b riječi: "Crnogorski kvalifikacioni okvir" zamjenjuju se riječima: „Nacionalni okvir kvalifikacija (u daljem tekstu: okvir kvalifikacija)“.

Poslije tačke 22 dodaje se nova tačka koja glasi:

„22a) „EUROPASS“ je skup dokumenata, ujednačenih u Evropi, koji omogućava transparentnost i uporedivost stečenih kvalifikacija, mobilnost i cjeloživotno učenje;“

U tački 23 riječ „kompetencija“ zamjenjuje se riječima: "ključna kompetencija“.

Član 7

U članu 14 poslije stava 2 dodaje se novi stav koji glasi:

"Učeniku iz stava 1 ovog člana mogu se priznati ocjene iz opšteobrazovnih i stručnoteorijskih predmeta ukoliko se predmetni programi ne razlikuju, o čemu odlučuje nastavničko vijeće."

Član 8

U članu 16 stav 1 mijenja se i glasi:

"Strani državljanin koji ima privremeni boravak ili stalno nastanjenje u Crnoj Gori može se upisati u školu po uslovima kao i crnogorski državljanin, u skladu sa ovim zakonom."

Stav 3 briše se.

Stav 4 mijenja se i glasi:

"Škola je dužna da učeniku iz stava 1 ovog člana i učeniku crnogorskom državljaninu koji ne poznaje ili nedovoljno poznaje jezik na kojem se izvodi nastava pruži pomoć u savladavanju jezika."

U stavu 5 riječi: "koji se obrazuju po načelu uzajamnosti u skladu sa međunarodnim sporazumom, kao i broj mjesta" brišu se.

Dosadašnji st. 4 i 5 postaju st. 3 i 4.

Član 9

U članu 19 u uvodnoj rečenici stava 1 poslije riječi "upisati" stavlja se zarez i dodaju riječi: "u skladu sa obrazovnim programom".

U alineji 1 riječ „stručnu“ zamjenjuje se riječju “srednju“.

Član 10

U članu 22 stav 1 poslije riječi „razreda“ stavlja se zarez i dodaju riječi: “odnosno školske godine u višoj stručnoj školi (u daljem tekstu: razred)“.

Član 11

U članu 23 stav 3 poslije riječi „ispita“ dodaju se riječi: “u toj školi“ a na kraju stava briše se tačka i dodaju riječi: „i obavezu da pohađa pripremnu nastavu, u skladu sa članom 90a ovog zakona, ukoliko mu je status redovnog učenika pretao u prvom polugodištu."

Poslije stava 3 dodaje se novi stav koji glasi:

„Odredba stava 3 ovog člana ne odnosi se na polaznika u višoj stručnoj školi.“

Član 12

U nazivu člana 25 poslije riječi „Vaspitne“ stavlja se zarez i dodaju riječi: “odnosno disciplinske“.

Poslije stava 1 dodaje se novi stav koji glasi:

"Izuzetno od stava 1 ovog člana prema polazniku u višoj stručnoj školi koji ne ispunjava obaveze utvrđene zakonom i opštim aktom škole mogu se izreći disciplinske mjere: opomena, ukor i isključenje iz škole."

U stavu 3 poslije riječi „vaspitnih“ stavlja se zarez i dodaju riječi: “odnosno disciplinskih“.

Dosadašnji st. 2 i 3 postaju st. 3 i 4.

Član 13

U članu 26 poslije stava 3 dodaju se dva nova stava koja glase:

„Učenika iz stava 3 ovog člana koji ugrožava bezbjednost i sigurnost drugih učenika i zaposlenih kao i imovinu škole direktor može udaljiti iz škole do donošenja drugostepene odluke.

O udaljenju iz škole direktor odlučuje rješenjem, na koje nije dozvoljena žalba.“

Dosadašnji stav 4 postaje stav 6.

Član 14

U članu 28 riječi: „stav 4“ zamjenjuje se riječima: “stav 6“.

Član 15

Član 30 mijenja se i glasi:

„ Prilagođavanje nastavnih obaveza

Član 30

„Učeniku koji se samostalno ili u okviru sportskog kluba priprema za međunarodno takmičenje u sportu (u daljem tekstu: učenik sportista), učeniku koji se priprema za međunarodno takmičenje u znanju, ili učeniku zbog izuzetnih ličnih, porodičnih i socijalnih prilika može se prilagoditi ispunjavanje nastavnih obaveza na način propisan aktom škole.

Učeniku koji se paralelno obrazuje, učeniku sportisti ili učeniku zbog izuzetnih ličnih, porodičnih i socijalnih prilika, koji ne završi obaveze iz obrazovnog programa iz opravdanih razloga, status redovnog učenika može se produžiti, najviše za dvije godine.

Odluku o produžetku statusa redovnog učenika donosi direktor škole, na predlog nastavničkog vijeća.“

Član 16

U nazivu člana 31 poslije riječi „zanimanja“ dodaju se riječi: “ i standardi kvalifikacije“.

U stavu 1 poslije riječi “zanimanja“ briše se tačka i dodaju riječi: “i standardom kvalifikacije.“

U stavu 2 riječi "Nacionalnog savjeta za obrazovanje (u daljem tekstu: Nacionalni savjet) zamjenjuju se riječima: "Savjeta za kvalifikacije."

Poslije stava 2 dodaje se novi stav koji glasi:

“Standard kvalifikacije donosi Savjet za kvalifikacije.“

Dosadašnji stav 3 postaje stav 4.

Član 17

U članu 32 stav 1 poslije riječi “osnovu“ dodaju se riječi: “standarda kvalifikacije koji objedinjava“.

U stavu 4 riječi: „Nacionalni savjet“ zamjenjuju se riječima: „Nacionalni savjet za obrazovanje (u daljem tekstu: Nacionalni savjet)“.

Član 18

U nazivu člana 34 riječi: "plan i" brišu se.

U stavu 2 riječi: "planom i" brišu se.

Član 19

Član 36 mijenja se i glasi:

"Teorijska nastava

Član 36

Teorijska nastava iz opšteobrazovnih i stručno teorijskih predmeta izvodi se u odjeljenjima koja čine učenici istog razreda.

Izuzetno od stava 1 ovog člana ukoliko su predmetni programi isti nastava se može izvoditi za učenike različitih razreda.“

Član 20

U članu 38 stav 2 mijenja se i glasi:

“Odjeljenje može imati više od 30 učenika, po odobrenju Ministarstva.“

Član 21

U članu 39 stav 5 riječi: „utvrđuje se“ zamjenjuju se riječima:“bliže se utvrđuju“.

Član 22

U članu 65 poslije stava 1 dodaje se novi stav koji glasi:

„U višoj stručnoj školi zaključna ocjena se izvodi i na predmetnom ispitu, u skladu sa obrazovnim programom.“

Član 23

U članu 67 stav 1 poslije riječi „perioda“ stavlja se tačka, a ostali dio teksta briše se.

Poslije stava 5 dodaju se tri nova stava koja glase:

„Izuzetno od stava 1 ovog člana u višoj stručnoj školi ocjene iz nastavnih predmeta, odnosno modula i opšti uspjeh polaznika se utvrđuje na kraju polugodišta i nastavne odnosno školske godine, a ocjena iz vladanja se ne utvrđuje.

Ako se ukupan godišnji broj časova nastave i drugih oblika obrazovnog rada za nastavni predmet, odnosno modul realizuje do kraja prvog polugodišta polazniku se zaključna (konačna) ocjena utvrđuje na polugodištu na osnovu svih dobijenih ocjena iz tog nastavnog predmeta, odnosno modula, ili na predmetnom ispitu, u skladu sa obrazovnim programom.

Škola organizuje predmetni ispit iz stava 7 ovog člana najduže u roku od 10 dana od dana završetka nastave.“

Član 24

Član 68 mijenja se i glasi:

„Dodatak diplomi

Član 68

Sastavni dio diplome o sticanju nivoa obrazovanja u stručnoj školi je dodatak diplomi koji je usklađen sa EUROPASS-om.

Sadržaj, oblik, obrazac, kao i način popunjavanja dodatka diplome bliže se uređuje propisom Ministarstva.“

Član 25

U članu 69 poslije stava 1 dodaje se novi stav koji glasi:

„Izuzetno od stava 1 ovog člana polaznik u višoj stručnoj školi koji na kraju nastavne godine ima nedovoljnu ocjenu iz nastavnog predmeta, odnosno modula, ili nije položio predmeti ispit, nije završio školsku godinu“.

Dosadašnji st. 2 i 3 postaju st. 3 i 4.

Član 26

U članu 72 stav 1 poslije riječi "majstorski" dodaje se riječ "predmetni".

Član 27

U članu 73 poslije stava 5 dodaje se novi stav koji glasi:

„Odredbe ovog člana ne odnose se na polaznika u višoj stručnoj školi.“

Član 28

U članu 76 stav 1 tač. 2 i 3 riječ "zanimanja" u različitom padežu zamjenjuje se riječima: "kvalifikacija nivoa obrazovanja" u odgovarajućem padežu.

Tačka 3 mijenja se i glasi:

“3)želi da promjeni obrazovni program;“

U tački 4 riječi: "neekvivalentnost svjedočanstva" zamjenjuju se riječima: "potreba polaganja tih ispita".

Član 29

U članu 78 stav 4 riječi: „učenik vrhunski sportista“ zamjenjuju se riječima:“učenik sportista“.

Poslije stava 7 dodaje se novi stav koji glasi:

„Odredbe ovog člana ne odnose se na polaznika u višoj stručnoj školi.“

Član 30

Poslije člana 79 dodaju se dva nova člana koja glase:

" Predmetni ispit

Član 79a

Polaznik polaže predmetne ispite, u skladu sa obrazovnim programom.

Škola organizuje dva ispitna roka za polaganje predmetnih ispita u toku školske godine.

Rokove iz stava 2 ovog člana određuje nastavničko vijeće.

Predmetni ispit iz nastavnog predmeta može da se polaže najviše dva puta u jednoj školskoj godini.

Ispitivač na predmetnom ispitu je nastavnik predmeta koji je polazniku predavao nastavni predmet.

Uslov za polaganje predmetnog ispita može biti realizovana vježba, seminarski rad i dr., u skladu sa obrazovnim programom.

Ocjene iz pojedinih oblasti, odnosno djelova nastavnog predmeta i vježbe, seminarskog rada ili drugog zadatka se uvažavaju pri utvrđivanju ocjene na predmetnom ispitu.

Polaganje predmetnog ispita pred komisijom

Član 79b

Ukoliko polaznik nije položio predmetni ispit u utvrđenim rokovima, polaže predmetni ispit pred komisijom koju čine predmetni nastavnik, nastavnik istog ili srodnog predmeta i stalni član.

Komisiju iz stava 1 ovog člana i datum i termin polaganja predmetnog ispita određuje nastavničko vijeće.

Ocjena komisije je konačna.“

Član 31

U članu 82 stav 4 alineja 1 poslije riječi "predmet" stavlja se zarez i dodaju riječi: "odnosno stručna teorija".

Stav 8 mijenja se i glasi:

"Učenik koji nastavlja obrazovanje polaže stručni ispit eksterno."

Poslije stava 8 dodaju se dva nova stava koja glase:

"Učenik koji ne nastavlja obrazovanje polaže stručni ispit u organizaciji škole.

Učenik koji nije položio stručni ispit u rokovima propisanim ovim zakonom ima pravo da polaže stručni ispit bez plaćanja naknade i u narednoj školskoj godini.“

Dosadašnji st. 9,10,11 i 12 postaju st. 11,12,13 i 14.

Član 32

Član 82a mijenja se i glasi:

„ Državna komisija za stručni ispit

Član 82a

Radi pripreme i izvođenja stručnog ispita Ministarstvo obrazuje Državnu komisiju za stručni ispit (u daljem tekstu: Komisija), na period od četiri godine.

Komisija ima sedam članova.

Članovi Komisije su po funkciji: ministar nadležan za poslove prosvjete, direktor Zavoda za školstvo, direktor Centra za stručno obrazovanje i direktor Ispitnog centra .

Aktom o obrazovanju Komisije iz stava 1 ovog člana utvrđuje se bliži sastav, način rada i odlučivanja i druga pitanja od značaja za rad Komisije.“

Član 33

Poslije člana 82a dodaje se novi član koji glasi:

" Nadležnost Državne komisije za stručni ispit

Član 82b

Komisija iz člana 82a ovog zakona:

- 1) određuje granicu prelaznosti za nastavne predmete koji se polažu na stručnom ispitu, na predlog Ispitnog centra;
- 2) odlučuje o sprovođenju eksperimentalnog stručnog ispita i obimu i načinu sprovođenja tog ispita;
- 3) razmatra izvještaj Ispitnog centra o rezultatima postignutim na stručnom ispitu; i
- 4) odlučuje o drugim pitanjima od značaja za sprovođenje stručnog ispita.“

Član 34

Član 87 mijenja se i glasi:

„ Program majstorskog ispita

Član 87

Program majstorskog ispita donosi Nacionalni savjet na predlog Centra za stručno obrazovanje i udruženja, u skladu sa standardom zanimanja i standardom kvalifikacije.“

Član 35

Član 88 mijenja se i glasi:

„Polaganje majstorskog ispita

Član 88

Majstorski ispit se polaže u skladu sa ispitnim katalogom koji donosi Nacionalni savjet, na predlog Centra za stručno obrazovanje.

Majstorski ispit se polaže pred komisijom koju obrazuje udruženje na predlog Centra za stručno obrazovanje.“

Član 36

Član 89 mijenja se i glasi:

„Propisivanje majstorskog ispita

Član 89

Način i postupak polaganja majstorskog ispita propisuje ministarstvo nadležno za poslove rada, u saradnji sa udruženjem i Centrom za stručno obrazovanje.“

Član 37

Naziv člana 90 mijenja se i glasi „Oblasti“ .

U stavu 1 riječ „zanimanja“ zamjenjuje se riječju „oblasti“.

Član 38

U članu 90a stav 3 riječi: „od 30%“ zamjenjuju se riječima: „od 50%“.

Član 39

U članu 91 stav 6 poslije riječi „učenik“ dodaju se riječi: „i učenik iz člana 23 stav 3 ovog zakona“.

Član 40

U članu 94 stav 4 riječi: "ministar prosvjete i nauke" zamjenjuju se riječima: " ministar nadležan za poslove prosvjete".

Član 41

U članu 100 poslije stava 1 dodaju se dva nova stava koja glase:
„Nastavnik može da izvodi nastavu iz najviše tri nastavna predmeta u jednom odjeljenju.

Izuzetno, od stava 2 ovog člana, ukoliko u školi nema nastavnika potrebnog profila nastavnik može da izvodi nastavu iz više od tri nastavna predmeta, a najviše pet u jednom odjeljenju.“

Član 42

Član 102 mijenja se i glasi

„Nastavnici

Član 102

Nastavnik u školi može biti lice koje ima sedmi nivo okvira kvalifikacija, podnivo jedan (240 kredita CSPK-a), odgovarajućeg profila.

Izuzetno od stava 1 ovog člana nastavu iz pojedinih predmeta mogu izvoditi lica sa šestim nivoom okvira kvalifikacija (180 kredita CSPK-a), ukoliko ne postoji odgovarajući studijski program (240 kredita CSPK-a).“

Član 43

Član 103 mijenja se i glasi:

"Saradnik

Član 103

Stručni saradnik (pedagog, psiholog, bibliotekar i dr.) može biti lice koje ima sedmi nivo okvira kvalifikacija, podnivo jedan (240 kredita CSPK-a), odgovarajućeg profila.

Saradnik u nastavi (laborant, demonstrator i dr.) može biti lice koje ima najmanje četvrti nivo okvira kvalifikacija, podnivo jedan (240 kredita CSPK-a), odgovarajućeg profila i ima potrebno iskustvo.“

Član 44

Član 104 mijenja se i glasi:

„Nastavnik praktičnog obrazovanja

Član 104

Nastavnik praktičnog obrazovanja može biti lice koje ima sedmi nivo okvira kvalifikacija, podnivo jedan (240 kredita CSPK-a), odnosno šesti nivo okvira kvalifikacija (180 kredita CSPK-a) odgovarajućeg profila, ili majstorski ispit i položen pedagoško-andragoški ispit (potrebno pedagoško-andragoško obrazovanje).“

Član 45

Poslije člana 105 dodaje se novi član koji glasi:

„Nastavnik u višoj stručnoj školi

Član 105a

Nastavnik, nastavnik praktičnog obrazovanja odnosno instruktor praktičnog obrazovanja u višoj stručnoj školi pored uslova propisanih ovim zakonom mora da ima najmanje pet godina radnog iskustva u nastavi i zapažene rezultate u pedagoškom radu.“

Član 46

Član 106 mijenja se i glasi:

"Oblast obrazovanja

Član 106

Oblast (profil) obrazovanja nastavnika, stručnih saradnika i saradnika u nastavi, kao i oblast obrazovanja i potrebno pedagoško-andragoško obrazovanje nastavnika praktičnog obrazovanja, odnosno instruktora praktičnog obrazovanja utvrđuje se propisom Ministarstva.“

Član 47

U članu 107 poslije stava 5 dodaje se novi stav koji glasi:

„Izuzetno od st. 1 i 4 ovog člana u višoj stručnoj školi ukupan godišnji broj časova iz nastavnog predmeta realizuje se u skladu sa obrazovnim programom i godišnjim programom rada ustanove.“

Član 48

Poslije člana 116c dodaje se novi član koji glasi:

„Stručni ispit u organizaciji škole

Član 116 d

Stručni ispit za učenike koji nakon završene četvorogodišnje stručne škole ne nastavljaju obrazovanje organizovaće se u skladu sa ovim zakonom od školske 2013/2014. godine.“

Član 49

Poslije člana 119a dodaje se novi član koji glasi:

„Rok za donošenje propisa

Član 119 b

Propisi predviđeni ovim zakonom donijeće se u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Do donošenja propisa iz stava 1 ovog člana primjenjivaće se propisi koji su važili do stupanja na snagu ovog zakona, ako nijesu u suprotnosti sa ovim zakonom.“

Stupanje na snagu

Član 50

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore“.

OBRAZLOŽENJE

I Ustavni osnov za izmjene i dopune ovog zakona sadržan je u članu 16 tačka 5 Ustava Crne Gore, kojim je predviđeno da se zakonom uređuju pitanja od interesa za Crnu Goru.

II Razlozi za izmjene i dopune zakona

Stručno obrazovanje, kao najsloženiji dio obrazovnog sistema, neminovno mora biti podložan promjenama u ekonomiji, zahtjevima tržišta rada i preduzetništva, politici zapošljavanja, kao i razvoja informacione tehnologije, što uslovljava uspostavljanje kvalitetnijeg, fleksibilnijeg i otvorenijeg sistema stručnog obrazovanja, koji će biti kompatibilan sa sistemima zemalja Evropske Unije. Kvalitetno inicijalno stručno obrazovanje predstavlja osnov za nadogradnju znanja, vještina i kompetencija, neophodnih za život i rad pojedinaca.

U Crnoj Gori, kao i u zemljama Evropske unije, većina učenika koji su završili osnovno obrazovanje obrazuje se u stručnim školama. Zbog toga je sistem stručnog obrazovanja ključan u akumuliranju ljudskog kapitala, kao i preduslov postizanja ekonomskog rasta, kvalitetnijeg zapošljavanja i socijalnih ciljeva. Inicijalno stručno obrazovanje treba da osigura sticanje znanja, vještina i kompetencija važnih za tržište rada, ali i obezbijedi mogućnost za napredak u daljem obrazovanju, uključujući više stručno obrazovanje, kao i visoko obrazovanje. Kontinuirano stručno obrazovanje treba da pruži mogućnost sticanja kompetencija važnih za dalji profesionalni razvoj pojedinca, ali i porast znanja i inovativnost društva.

Znanja i vještine postaju najveći kapital, a pojedinci sa znanjem i vještinama vode ka društvenom napretku. Jedan od najvažnijih djelova obrazovnog sistema na kojem razvijene evropske zemlje temelje svoj privredni razvoj je sistem stručnog obrazovanja. Stručno obrazovanje je u funkciji razvoja profesionalnih i za posao potrebnih kompetencija koje moraju zadovoljiti potrebe modernog, konkurentnog i fleksibilnog tržišta rada, spremnog na brze promjene i podstaći uspjeh pojedinca na takvom tržištu rada. Naglasak je na sticanju širih znanja koja omogućavaju profesionalno bavljenje različitim poslovima, lakšu zapošljivost, kao i veću spremnost da se izadje u susret novim zahtjevima poslodavaca.

Sa ciljem izgradnje sistema stručnog obrazovanja koji će voditi osiguranju upravo navedenih mogućnosti, a prije svega jačanju znanja i vještina, kao i razvoju ljudskih potencijala na državnom nivou, donijeta je Strategija stručnog obrazovanja za period 2010-14. god, kao rezultat analize stanja i realnog sagledavanja dostignutog

nivoa razvoja stručnog obrazovanja. Predložene izmjene i dopune Zakona predstavljaju dalji neophodni podsticaj izgradnji sistema stručnog obrazovanja, koji pojedincima omogućava sticanje kvalifikacija, potrebnih za ravnopravno učešće na tržištu rada i profesionalno napredovanje, lični razvoj i nastavak obrazovanja.

Prethodnim izmjenama Zakona iz 2010. godine dat je značajan doprinos razvoju stručnog obrazovanja, uključivanju i podsticanju poslodavaca da organizuju praktično obrazovanje uz rad-prihvat učenika da dio praktičnog obrazovanja ili čitavo praktično obrazovanje ostvare u neposrednom radnom okruženju, kod svih obrazovnih profila na svim nivoima stručnog obrazovanja. Predloženim izmjenama Zakona doprinijeće se daljem podsticanju škola da sarađuju sa poslodavcem i lokalnom zajednicom, podsticanju socijalnih partnera na aktivno učešće u razvoju kvalifikacija, realizaciji obrazovnih programa i učešću u realizaciji praktičnog obrazovanja.

Saglasno navedenim ciljevima, a imajući u vidu dosadašnju praksu u primjeni Zakona o stručnom obrazovanju koja je pokazala da određene odredbe još uvijek nijesu dovoljno jasno definisane i kao takve u praksi nijesu mogle dati kvalitetna rješenja, bilo je neophodno je izvršiti izmjene i dopune postojećeg teksta Zakona, kojima će se obuhvatnije i sadržajnije definisati pojedine odredbe.

Takođe, izmjenama i dopunama Zakona trebalo je bliže odrediti način sticanja višeg stručnog obrazovanja koje nije bilo u potrebnoj mjeri uređeno, kako u pogledu upisa u obrazovni program, tako i u dijelu organizacije nastave, polaganja ispita, kao i druga pitanja od značaja za ostvarivanje višeg stručnog obrazovanja.

Takođe, trebalo je bolje definisati način sticanja obrazovanja redovnih i vanrednih učenika, pri čemu je posebno bilo važno ustanoviti obaveznost pohađanja nastave u određenom obimu i za učenike kojima je prestao status redovnog učenika zbog neopravdanih časova kao i izricanja vaspitne mjere isključenja iz škole.

Zakonom je trebalo ustanoviti dvije vrste stručnog ispita u četvorogodišnjim stručnim školama. Imajući u vidu da se rezultati na eksternom ispitu vrednuju pri upisu na ustanovu visokog obrazovanja učenici koji nastavljaju obrazovanje trebaju da polažu stručni ispit eksterno, dok će ostali polagati stručni ispit u organizaciji škole. Imajući u vidu značaj stručnog ispita, takođe je bilo potrebno bliže definisati Komisiju koju Ministarstvo prosvjete obrazuje radi pripreme i izvođenja stručnog ispita i utvrditi njen sastav i nadležnosti kako bi Ministarstvo imalo aktivnu ulogu u realizovanju tog ispita.

Izmjenama i dopunama Zakona bilo je potrebno usaglasiti uslove u pogledu nivoa obrazovanja koje moraju ispunjavati izvršioци obrazovno-vaspitanog rada u stručnim školama (nastavnici, nastavnici odnosno instruktori praktičnog obrazovanja i stručni saradnici) sa Zakonom o nacionalnom okviru kvalifikacija, kao i utvrditi posebne uslove za nastavnike u višim stručnim školama.

Prijedlogom zakona trebalo je urediti dodatak diplomi o stečenom nivou obrazovanja u stručnoj školi koja treba da bude usklađen sa EUROPASS-om, koji

predstavlja skup dokumenata, čija je sadržina usaglašena i ujednačena u EU, i koji omogućava transparentnost i uporedivost stečenih kvalifikacija, kao i mobilnost i cjeloživotno učenje.

Saglasno navedenom, cilj i svrha izmjena i dopuna Zakona o stručnom obrazovanju je stvaranje preduslova za kvalitetniji sistem stručnog obrazovanja sa posebnim naglaskom na prilagođavanje pojedinih odredbi u korist učenika i unaprijeđivanju sistema stručnog obrazovanja u cjelini.

U skladu sa članom 5 Uredbe o postupku i načinu sprovođenja javne rasprave u pripremi zakona („Službeni list CG,, broj 12/12) Poziv za učešće u konsultacijama je objavljen 6. februara 2013. godine na website Ministarstva prosvjete, kao i portalu E uprave, i svi zainteresovani organi, organizacije, udruženja, i pojedinci su pozvani da dostave svoje prijedloge, sugestije komentare na važeći tekst Zakona o stručnom obrazovanju. Pored toga, upućeno je pismo svim direktorima, nastavnicima i drugim izvršiocima u obrazovno-vaspitnim ustanovama da daju svoje primjedbe, prijedloge i sugestije na važeći Zakon o stručnom obrazovanju kako bi se u postupku izrade zakona o izmjenama i dopunama postojećeg zakona doslo do najboljih i najkvalitetnijih zakonskih rješenja.

Takođe je, saglasno članu 8 Uredbe o načinu i postupku ostvarivanja saradnje organa državne uprave i nevladinih organizacija („Službeni list CG,, broj 7/12) u postupku pripreme zakona pružena mogućnost za učešće nevladinog sektora u radu radne grupe koja je pripremala nacrt izmjena i dopuna zakona, međutim nije bilo zainteresovanih nevladinih organizacija čiji bi prestavnici uzeli učešće u radu ove radne grupe.

Tekst Prijedloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o stručnom obrazovanju koji je pripremila radna grupa objavljen je 19. aprila 2013.godine na web site Ministarstva kako bi se najširoj stručnoj i laičkoj javnosti učinile dostupnim predložene izmjene i dopune u cilju transparentnosti postupka definisanja pojedinih odredbi zakonskih rješenja i dobijanja kvalitetnijeg zakonskog teksta. Primjedbe prijedlozi i sugestije su sagledane i sve koje su predstavljale doprinos poboljšanju zakonskog teksta i koje su bile usklađene sa utvrđenom koncepcijom razvoja stručnog obrazovanja prihvacene su i ugrađene u Prijedlog zakona.

III Objašnjenje osnovnih pravnih instituta

Prijedlogom zakona o izmjenama i dopunama Zakona o stručnom obrazovanju se kao jedan od ciljeva stručnog obrazovanja posebno naglašava omogućavanje karijerne orijentacije koja se temelji, prije svega, na različitim mogućnostima sticanja stručnih kvalifikacija i kvalifikacija nivoa obrazovanja tokom života.

Prijedlogom zakona se preciznije definišu pojmovi: učenik sa posebnim obrazovnim potrebama, javno važeći obrazovni program, standard kvalifikacije, kreditna tačka, EUROPASS i dr.

Prijedlogom zakona se precizira da se u umjetičkoj školi stiče srednje stručno obrazovanje u trajanju od četiri godine.

Takođe se definiše da se učeniku koji se paralelno obrazuje (paralelno prati više obrazovnih programa kao redovan učenik) mogu priznati ocjene iz opšteobrazovnih i stručnoteoretskih predmeta ukoliko se predmetni programi iz tih predmeta ne razlikuju. Na taj način taj učenik neće biti u obavezi da mu se utvrđuje znanje iz takvih predmeta u obje škole, odnosno oba obrazovna programa, već će biti omogućeno da se učeniku stečene ocjene priznaju, o čemu će odlučivati nastavničko vijeće škole.

Radi stvaranja uslova za jednaki pristup obrazovanju svih pojedinaca bez obzira na bilo koje lično svojstvo, uključujući i državljanstvo, Prijedlogom zakona izjednačeni su uslovi za upis u stručnu školu za strane državljanine i crnogorske državljanine. Takođe je utvrđena obaveza za školu da učeniku koji ne poznaje ili nedovoljno poznaje jezik na kojem se izvodi nastava pruži pomoć u savladavanju jezika na kojem se nastava izvodi. Na ovaj način omogućiće se učeniku stranom državljaninu, ali i crnogorskom državljaninu koji se obrazovao u inostranstvu koji ne poznaje ili nedovoljno poznaje jezik na kojem se izvodi nastava da prati nastavu.

Prijedlogom zakona se definiše da je uslov za upis u višu stručnu školu završena četvorogodišnja srednja škola, u skladu sa obrazovnim programom. Navedenom odredbom se omogućava učenicima koji su završili opšte srednje obrazovanje da upišu višu stručnu školu, budući da je do sada to pravo imao samo učenik sa završenom srednjom stručnom školom, čime je stvorena mogućnost šire prohodnosti za upis u obrazovne programe višeg stručnog obrazovanja.

Predloženim izmjenama zakona se propisuje mogućnost da kada su predmetni programi isti, nastava se može izvoditi za učenike različitih razreda odnosno godine u višoj stručnoj školi. Imajući u vidu da je u stručnim školama određen broj predmetnih programa isti u različitim razredima na navedeni način će se u određenoj mjeri racionalizovati organizacija nastave u stručnim školama.

Prijedlogom zakona predviđeno je da učeniku kome je izrečena vaspitna mjera isključenja iz škole ili mu je prestao status redovnog učenika zbog neopravdanih časova razredni ispit polaže u istoj školi, za razliku od postojeće odredbe kojom to nije bilo precizirano, tako da je učenik mogao razredni ispit da polaže i u drugoj odgovarajućoj školi, po izboru. Predložena odredba će doprinjeti spriječavanju zloupotreba prava na polaganje razrednog ispita u ovakvim slučajevima koje su u dosadašnjoj praksi bile česte. Navedenom učeniku se propisuje i obaveza da mora pohađati pripremnu nastavu u skladu sa ovim zakonom ukoliko mu je status prestao već u prvom polugodištu i da plaća odgovarajuću naknadu školi za polaganje ispita, što takođe do sada nije bilo precizirano i ovi učenici čak i uslučajevima kad im je status redovnog učenika prestao na samom početku školske godine nijesu bili u obavezi da pohađaju ovu nastavu, kao ni da plaćaju naknadu za polaganje ispita.

Takođe, Prijedlogom zakona se propisuje mogućnost da direktor udalji iz škole učenika kome je izrečena vaspitna mjera isključenja iz škole, ukoliko taj učenik ugrožava bezbjednost i sigurnost drugih učenika i zaposlenih, kao i imovine škole, i prije donošenja drugostepene odluke, o čemu donosi rješenje koje je konačno u upravnom postupku. Na navedeni način će se, u onim izuzetnim slučajevima kada je ponašanje učenika takvo da može ugroziti sigurnost drugih u školi, obezbijediti redovan rad ustanove do donošenja drugostepenog rješenja od strane Ministarstva prosvjete.

Predlaže se takođe da se učeniku koji se samostalno ili u okviru sportskog kluba priprema za takmičenje u određenom sportu, a na zahtjev nadležnog nacionalnog sportskog saveza, i učeniku koji se priprema za međunarodno takmičenje u znanju, kao i zbog izuzetnih ličnih, porodičnih i socijalnih prilika, može prilagoditi ispunjavanje nastavnih obaveza. Pored toga, učeniku sportisti, učeniku koji se paralelno obrazuje, ili učeniku zbog izuzetnih ličnih i porodičnih razloga, koji ne završi obaveze iz obrazovnog programa iz opravdanih razloga, status redovnog učenika može se produžiti, ali najviše za dvije godine, a odluku o produžetku statusa redovnog učenika donosi direktor škole, na prijedlog nastavničkog vijeća

Prijedlogom zakona se precizira da se obrazovni programi stručnog obrazovanja rade se na osnovu standarda kvalifikacije koji objedinjava više standarda zanimanja koji mogu biti različitog nivoa zahtjevnosti čime se omogućava pojedincu sticanje različitih kvalifikacija, uključujući kvalifikaciju nivoa obrazovanja i stručne kvalifikacije u skladu sa obrazovnim programom.

Prijedlogom zakona se definiše da odjeljenje po odobrenju Ministarstva prosvjete odjeljenje može imati više od 30 učenika. Na navedeni način će Ministarstvo u svakom konkretnom slučaju odlučivati o broju učenika u odjeljenju kada je taj broj veći od 30 učenika što će omogućiti racionalno i cjelishodno formiranje odjenjena i spriječiti mogućnost formiranja odjeljenja sa malim brojem učenika, a što je ukupno u velikoj mjeri doprinosilo povećanju cijene koštanja obrazovanja učenika.

Prijedlogom zakona se u cjelini detaljnije definiše sticanje obrazovanja u višim stručnim školama, uključujući organizaciju nastave i utvrđivanje znanja i ocjenjivanje polaznika. Utvrđeno je da se opšti uspjeh polaznika utvrđuje na kraju polugodišta i nastavne odnosno školske godine, za razliku od učenika kojima se opšti uspjeh utvrđuje na kraju sva četiri klasifikaciona perioda, kao i to da se ocjena iz vladanja za polaznike ne utvrđuje imajući u vidu da se radi o odraslim licima. Takođe je, imajući u vidu specifičnost organizacije nastave u višim stručnim školama, propisano mogućnost da polaznik dobije konačnu ocjenu iz predmeta već na kraju prvog polugodišta ukoliko se radi o predmetu za koji se u skladu sa obrazovnim programom ukupan godišnji broj časova nastave realizuje do kraja prvog polugodišta. U tom slučaju škola realizuje predmetni ispit u roku od deset dana od dana završetka nastave iz tog predmeta.

Prijedlogom zakona je propisano da polaznik u višoj stručnoj školi stiče obrazovanje polaganjem predmetnih ispita, a Škola je dužna da organizuje dva ispitna roka u jednoj školskoj godini. Ukoliko polaznik nije položio predmetni ispit u prvom roku ima pravo da taj predmet polaže u drugom ispitnom roku, a ukoliko i u tom roku ne položi predmetni ispit, ispit polaže pred komisijom. Ocjena komisije je konačna i protiv nje se ne može voditi upravi spor. Ocjene iz pojedinih oblasti odnosno djelova nastavnog predmeta koje je polaznik dobio tokom godine se uvažavaju prilikom utvrđivanja ocjene na predmetnom ispitu. Polaznik koji na kraju godine ima nedovoljnu ocjenu iz nastavnog predmeta, odnosno nije položio predmetni ispit nije završio školsku godinu.

Prijedlogom zakona se bliže definišu disciplinske mjere koje se mogu izreći polaznicima u višim stručnim školama koji ne ispunjavaju obaveze utvrđene zakonom i opštim aktima škole.

Prijedlogom zakona se predviđa brisanje odredbe o pravu na prigovor na zaključnu ocjenu na kraju školske godine, buduće da je to pravo, kao jedno od temeljnih prava učenika, predviđeno i bliže definisano Prijedlogom zakona o izmjenama i dopunama Opšteg zakona o obrazovanju i vaspitanju.

Prijedlogom zakona se propisuje da diploma o stečenom nivou obrazovanja koja se stiče u stručnoj školi treba da sadrži dodatak koji mora biti usklađen sa EUROPASS-om., kao i to da se sadržaj, oblik, obrazac i način popunjavanja dodatka diplome bliže se uređuje propisom Ministarstva.

Takođe, Prijedlogom zakona se ustanovljavaju dvije vrste stručnog ispita u četvorogodišnjim stručnim školama. Imajući u vidu da se rezultati na eksternom ispitu vrednuju pri upisu na ustanovu visokog obrazovanja učenici koji nastavljaju obrazovanje polagaće stručni ispit eksterno, dok će ostali polagati stručni ispit u organizaciji škole, za razliku od dosadašnje odredbe kojom je propisano da svi učenici polažu eksterni stručni ispit. Takođe se Prijedlogom zakona definiše da učenik koji nije položio stručni ispit u junskom, odnosno avgustovskom ispitnom roku ima pravo da polaže stručni ispit bez plaćanja naknade i u narednoj školskoj godini, nakon čega je obavezan da plaća naknadu za polaganje stručnog ispita. Na navedeni način tom učeniku se pruža mogućnost završetka stručnog obrazovanja bez plaćanja naknade za polaganje ispita za još jednu godinu.

Prijedlogom zakona se bliže definiše sastav i nadležnosti Državne komisije za stručni ispit, koja se obrazuje radi pripreme i izvođenja stručnog ispita u četvorogodišnjim stručnim školama, a koju na period od četiri godine obrazuje Ministarstvo prosvjete. Umjesto dosadašnje komisije koja je samo imala ulogu da koordinira, usklađuje i prati tok stručnog ispita, ova Komisija će imati značajnu ulogu u pripremi i izvođenju stručnog ispita, uključujući nadležnost da određuje granicu prelaznosti za nastavne predmete koji se polažu na stručnom ispitu i odlučuje o drugim pitanjima od značaja za sprovođenje stručnog ispita.

Prijedlogom zakona se definiše da program majstorskog ispita donosi Nacionalni savjet za obrazovanje na prijedlog Centra za stručno obrazovanje i reprezentativnog udruženja poslodavaca u skladu sa standardom zanimanja i standardom kvalifikacije. Takođe se propisuje da ispitni katalog majstorskog ispita donosi Nacionalni savjet za obrazovanje, kao i to da se taj ispit polaže pred komisijom koju imenuje navedeno udruženje na prijedlog Centra za stručno obrazovanje.

U cilju postizanja standarda znanja, odnosno ishoda učenja vanrednih učenika Prijedlogom zakona se propisuje da pripremna nastava, koju su dužni da pohađaju vanredni učenici, ali i učenici koji se upućuju na polaganje razrednog ispita jer im je prestao status redovnog učenika zbog isključenja iz škole ili neopravdanih časova, umjesto dosadašnjih najmanje 30 %, traje najmanje 50% ukupnog godišnjeg broja časova za određeni obrazovni program. Imajući u vidu specifičnost stručnog obrazovanja koje podrazumijeva stručno teorijske predmete i časove praktičnog obrazovanja, neophodno je povećati obavezni broj časova pripremne nastave u stručnim školama kako bi vanredni učenici i učenici koji su izgubili status redovnog učenika stekli potrebna znanja, vještine i kompetencije neophodne za zapošljavanje, odnosno nastavak obrazovanja.

Prijedlogom zakona se propisuje obaveza da učenik kome je izrečena vaspitna mjera isključenja iz škole ili učenik kome je status redovnog učenika prestao zbog 30 i više neopravdanih časova, kao i vanredni učenik, plaća naknadu za polaganje razrednog ispita kao i za pohađanje pripremne nastave.

U cilju unaprijeđenja kvaliteta obrazovno-vaspitnog rada, Prijedlogom zakona se utvrđuje da nastavnik može da izvodi nastavu iz najviše tri predmetna programa u jednom odjeljenju, odnosno najviše pet u slučaju kada škola nema drugog nastavnika potrebnog profila. Navedenom odredbom spriječiti mogućnost da isti nastavnik predaje šest-sedam, čak i više stručnoteorijskih predmeta u istom odjeljenju.

Prijedlogom zakona bliže se propisuju uslovi u pogledu nivoa obrazovanja nastavnika, nastavnika praktičnog obrazovanja i instruktora praktičnog obrazovanje, stručnih saradnika i saradnika u nastavi odnosno upodobljavaju se postojeća zakonska rješenja sa Zakonom o nacionalnom okviru kvalifikacija. Takođe se za nastavnika u višoj stručnoj školi zahtijeva da, pored ostalih uslova utvrđenih zakonom, mora imati i najmanje pet godina radnog iskustva u nastavi i zapažene rezultate u pedagoškom radu.

Prijedlogom zakona je predviđeno da se oblast (profil) obrazovanja nastavnika, stručnih saradnika i saradnika u nastavi, kao i profil obrazovanja i potrebno pedagoško-andragoško obrazovanje nastavnika praktičnog obrazovanja, odnosno instruktora praktičnog obrazovanja utvrđuje se propisom Ministarstva prosvjete, umjesto dosadašnje odredbe da se ta materija uređuje obrazovnim programom. Na navedeni način će se ova materija bliže urediti jednim aktom na cjelovit način, što će ukupno doprinijeti jednostavnijoj i praktičnijoj primjeni, kako obrazovno-vaspitnih ustanova tako i drugih subjekata.

Prijedlogom zakona se precizira da se, za razliku od srednje stručne škole u kojoj se norma nastavnika utvrđuje na nedjeljnom nivou, u višoj stručnoj školi ukupan godišnji broj časova iz nastavnog predmeta realizuje u skladu sa obrazovnim programom i godišnjim programom rada ustanove, čime se uvažava i prepoznaje specifičnost organizacije nastave u višim stručnim školama.

IV Prelaznim i završnim odredbama propisane su obaveze u pogledu donošenja podzakonskih akata za sprovođenje ovog zakona.

Takođe je propisano da će se stručni ispit za učenike koji ne nastavljaju obrazovanje organizovati u skladu sa ovim zakonom počev od školske 2013/14. godine.

Završnom odredbom uređeno je pitanje stupanja na snagu ovog zakona.

V Usklađenost sa propisima EU

Predlog izmjena i dopuna Zakona o stručnom obrazovanju usaglašen sa propisima Evropske Unije, i to:

a)Usklađenost sa primarnim izvorima prava Evropske unije:

UFEU, Dio treći, Politika i unutrašnje akcije Unije, Glava XII, Obrazovanje, stručno osposobljavanje, omladina i sport, član 165 i 166. (potpuno usklađeno);

b)Usklađenost sa sekundarnim izvorima prava Evropske unije:

32006H0962

Preporuka Evropskog parlamenta i Savjeta o ključnim kompetencijama za cjeloživotno učenje (Recommendation of the European Parliament and of the Council of 18 December 2006 on key competences for lifelong learning (2006/962/EC)-**potpuno usklađeno.**

32009H0708(2)

Preporuka Evropskog parlamenta i Savjeta od 18.juna.2009. godine o uspostavljanju evropskog kreditnog sistema za stručno obrazovanje i obuku (ECVET) (Recommendation of the European Parliament and of the Council of 18 June 2009 on the establishment of a European Credit System for Vocational Education and Training (ECVET) (2009/C 155/02) -**potpuno usklađeno;**

32008H0506(01)

Preporuka Evropskog parlamenta i Savjeta o uspostavljanju Evropskog okvira kvalifikacija za cjeloživotno učenje (Recommendation of the European Parliament and of the Council of April 2008 on the establishment of the European Qualifications Framework for lifelong learning (2008/C 111/01)- **potpuno usklađeno.**

32004D2241

Odluka br.2241/2004EC Evropskog parlamenta i Savjeta od 15. decembra 2004.godine o jedinstvenom Okviru Zajednice za transparentnost kvalifikacije,znanja i sposobnosti (**Europass**)/ Decision No 2241/2004/EC of the European Parliament and of the Council of 15 December 2004 on a single Community framework for the transparency of qualifications and competences (Europass)-**Djelimično usklađeno / Partly harmonized.**

Budući da EUROPASS obuhvata 5 dokumenata, te činjenicu da se Prijedlogom zakona ustanovljava obaveza za samo jedan od tih dokumenata, tj. kao dodatak diplomi o stečenom nivou obrazovanja, te da je za potpunu primjenu EUROPASS-a potrebno donijeti podzakonski akt kojim će se materija bliže urediti, propis je djelimično usklađen.

Usklađenost sa sa ostalim izvorima međunarodnog prava:

Kopenhagenska deklaracija Evropskih ministara za stručno obrazovanje i usavršavanje i Evropske komisije.

VI Procjena finansijskih sredstava za sprovođenje zakona.

Za sprovođenje ovog zakona nijesu potrebna posebna sredstva iz Budžeta Crne Gore

Crna Gora
MINISTARSTVO PROSVJETE
Broj 01-2707/2
Podgorica, 17 08 2013 god.

Crna Gora
Ministarstvo vanjskih poslova i evropskih integracija

Broj: 03/1/2-1153/2

Podgorica, 17. VI 2013.

MINISTARSTVO PROSVJETE

Dopisom broj 01-2707/2 od 14. juna 2013. godine tražili ste mišljenje o usklađenosti **Predloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o stručnom obrazovanju** s pravnom tekovinom Evropske unije, saglasno članu 40 stav 1 alineja 2 Poslovnika Vlade.

Nakon upoznavanja sa sadržinom propisa, Ministarstvo vanjskih poslova i evropskih integracija je saglasno s navedenim u ocjeni usklađenosti propisa s pravnom tekovinom Evropske unije.

MINISTAR
dr. Igor Lukšić

**IZJAVA O USKLAĐENOSTI NACRTA/PREDLOGA PROPISA CRNE GORE S PRAVNOM
TEKOVINOM EVROPSKE UNIJE**

Identifikacioni broj Izjave		MP/IU/PZ/13/02
1. Naziv nacrta/predloga propisa		
- na crnogorskom jeziku	Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o stručnom obrazovanju	
- na engleskom jeziku	Proposal for the Law on amendments to the Law on Vocational Education	
2. Podaci o obrađivaču propisa		
a) Organ državne uprave koji priprema propis		
Organ državne uprave	Ministarstvo prosvjete	
- Sektor/odsjek	Odsjek za normativnopravnu djelatnost i harmonizaciju propisa	
- odgovorno lice (ime, prezime, telefon, e-mail)	Vesna Vučurović, pomoćnica ministra vesna.vucurovic@mps.gov.me	
- kontakt osoba (ime, prezime, telefon, e-mail)	Nahida Jahić 020 410136 nahida.jahic@mps.gov.me	
b) Pravno lice s javnim ovlaštenjem za pripremu i sprovođenje propisa		
- Naziv pravnog lica	/	
- odgovorno lice (ime, prezime, telefon, e-mail)	/	
- kontakt osoba (ime, prezime, telefon, e-mail)	/	
3. Organi državne uprave koji primjenjuju/sprovode propis		
- Organ državne uprave	Ministarstvo prosvjete i nauke	
4. Usklađenost nacrta/predloga propisa s odredbama Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Evropske unije i njenih država članica, s jedne strane i Crne Gore, s druge strane (SSP)		
a) Odredbe SSPa s kojima se usklađuje propis		
Glava VIII, Politike saradnje, član 102, Obrazovanje i obuka		
b) Stepen ispunjenosti obaveza koje proizilaze iz navedenih odredbi SSPa		
☒	ispunjava u potpunosti	
☐	djelimično ispunjava	
☐	ne ispunjava	
c) Razlozi za djelimično ispunjenje, odnosno neispunjenje obaveza koje proizilaze iz navedenih odredbi SSPa		
/		
5. Veza nacrta/predloga propisa s Nacionalnim programom za integraciju (NPI) odnosno Nacionalnim programom pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji (NPA)		
- NPI/NPA za period	/	
- Poglavlje, potpoglavlje	/	
- Rok za donošenje propisa	/	
- Napomena		
6. Usklađenost nacrta/predloga propisa s pravnom tekovinom Evropske unije		
a) Usklađenost s primarnim izvorima prava Evropske unije		
UFEU, Dio treći, Politika i unutrašnje akcije Unije, Glava XII, Obrazovanje, stručno osposobljavanje, omladina i sport, član 165 i 166 / The Treaty on the functioning of the European Union, part three, Union policies and internal actions; Title XII, Education, vocational training, youth and sport, article 165, article 166		
Potpuno usklađeno / fully harmonized		
b) Usklađenost sa sekundarnim izvorima prava Evropske unije		
32004D2241		

Odluka br.2241/2004EC Evropskog parlamenta i Savjeta od 15. decembra 2004.godine o jedinstvenom Okviru Zajednice za transparentnost kvalifikacije, znanja i sposobnosti (Europass) / Decision No 2241/2004/EC of the European Parliament and of the Council of 15 December 2004 on a single Community framework for the transparency of qualifications and competences (Europass), *OJ L 390, 31.12.2004*

Djelimično usklađeno / Partly harmonized

32006H0962

Preporuka Evropskog parlamenta i Savjeta o ključnim kompetencijama za cjeloživotno učenje / Recommendation of the European Parliament and of the Council of 18 December 2006 on key competences for lifelong learning (2006/962/EC), *OJ L 394, 30.12.2006*

Potpuno usklađeno/fully harmonized.

32009H0708(2)

Preporuka Evropskog parlamenta i Savjeta od 18.juna 2009. godine o uspostavljanju evropskog kreditnog sistema za stručno obrazovanje i obuku (ECVET) / Recommendation of the European Parliament and of the Council of 18 June 2009 on the establishment of a European Credit System for Vocational Education and Training (ECVET) (Text with EEA relevance), *OJ C 155, 8.7.2009*

Potpuno usklađeno /fully harmonized

32008H0506(01)

Preporuka Evropskog parlamenta i Savjeta o uspostavljanju Evropskog okvira kvalifikacija za cjeloživotno učenje / Recommendation of the European Parliament and of the Council of April 2008 on the establishment of the European Qualifications Framework for lifelong learning (2008/C 111/01), *OJ C 111, 6.5.2008*

Potpuno usklađeno/ fully harmonized

c) Usklađenost s ostalim izvorima prava Evropske unije

Ne postoji izvor prava EU ove vrste s kojim bi se predlog propisa mogao uporediti radi dobijanja stepena njegove usklađenosti.

6.1. Razlozi za djelimičnu usklađenost ili neusklađenost nacрта/predloga propisa Crne Gore s pravnom tekovinom Evropske unije i rok u kojem je predviđeno postizanje potpune usklađenosti

Prijedlog zakona je djelimično usklađen s Odlukom 32004D2241 u dijelu koji se odnosi na sadržaj, oblik, obrazac i način popunjavanja dodatka diplomi o stečenom nivou obrazovanja u stručnoj školi.

Potpuna usklađenost će se postići donošenjem podzakonskog akta, koji će detaljno regulisati ovu oblast.

Rok za donošenje navedenog akta je IV kvartal 2014.

7. Ukoliko ne postoje odgovarajući propisi Evropske unije s kojima je potrebno obezbijediti usklađenost konstatovati tu činjenicu

/

8. Navesti pravne akte Savjeta Evrope i ostale izvore međunarodnog prava korišćene pri izradi nacрта/predloga propisa

Kopenhagenska deklaracija Evropskih Ministara za stručno obrazovanje i usavršavanje, i Evropske Komisije

“The Copenhagen Declaration” Declaration of the European Ministers of Vocational Education and Training, and the European Commission

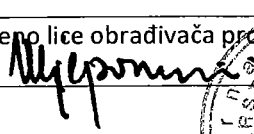
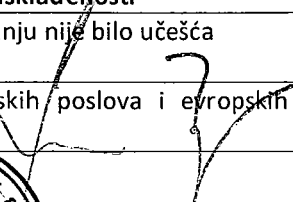

9. Navesti da li su navedeni izvori prava Evropske unije, Savjeta Evrope i ostali izvori međunarodnog prava prevedeni na crnogorski jezik (prevode dostaviti u prilogu)

Navedeni izvori prava EU nisu prevedeni na crnogorski jezik.

10. Navesti da li je nacrt/predlog propisa iz tačke 1 Izjave o usklađenosti preveden na engleski jezik (prevod dostaviti u prilogu)

Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o stručnom obrazovanju nije preveden na engleski jezik.

11. Učešće konsultanata u izradi nacrt/predloga propisa i njihovo mišljenje o usklađenosti	
U izradi Predloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o stručnom obrazovanju nije bilo učešća konsultanata.	
Potpis / ovlašteno lice obrađivača propisa 	Potpis / ministar vanjskih poslova i evropskih integracija
Datum: 13.06.2013.godine 	Datum:

Prilog obrasca:

1. Prevodi propisa Evropske unije
2. Prevod nacrt/predloga propisa na engleskom jeziku (ukoliko postoji)

TABELA USKLAĐENOSTI

1. Identifikacioni broj (IB) nacarta/predloga propisa	1.1. Identifikacioni broj izjave o usklađenosti i datum utvrđivanja nacarta/predloga propisa na Vladi			
MP/TU/PZ/13/02	MP/IU/PZ/13/02			
2. Naziv izvora prava Evropske unije i CELEX oznaka				
Odluka Evropskog parlamenta i Savjeta br. 2241/2004/EZ od 15. decembra 2004. o jedinstvenom okviru Zajednice za transparentnost kvalifikacija, znanja i sposobnosti (Europass) - 32004D2241				
3. Naziv nacarta/predloga propisa Crne Gore				
Na crnogorskom jeziku	Na engleskom jeziku			
Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o stručnom obrazovanju	Proposal for the Law on amendments to the Law on Vocational Education			
4. Usklađenost nacarta/predloga propisa s izvorima prava Evropske unije				
a)	b)	c)	d)	e)
Odredba i tekst odredbe izvora prava Evropske unije (član, stav, tačka)	Odredba i tekst odredbe nacarta/predloga propisa Crne Gore (član, stav, tačka)	Usklađenost odredbe nacarta/predloga propisa Crne Gore s odredbom izvora prava Evropske unije	Razlog za djelimičnu usklađenost ili neusklađenost	Rok za postizanje potpune usklađenosti
Odluka br. 2241/2004/EZ				
Član 1				
Predmet Odluke i obim Ova Odluka uspostavlja jedinstveni okvir Zajednice za postizanje transparentnosti kvalifikacija i znanja i sposobnosti stvaranjem ličnog, koordinisanog skupa dokumenata, poznatih kao "Europass", koje građani mogu dobrovoljno koristiti da bi bolje komunicirali i predstavili svoje kvalifikacije, znanja i sposobnosti u čitavoj Evropi.Uпотреба	Nema odgovarajuće odredbe		Materija je predmet regulisanja Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o nacionalnim stručnim kvalifikacijama	

<p>Europass-a ili bilo bilo kog dokumenta Europass-a neće nametnuti bilo koju obavezu ili dodijeliti bilo koje pravo osim onih prava i obaveza koje su definisane u ovoj Odluci.</p>			
<p>Član 2 Europass dokumenti</p> <p>Europass dokumenti su:</p> <p>(a) Europass Curriculum Vitae (u daljem tekstu: Europass-CV) koji se uređuje članom 5;</p> <p>(b) dokumenti uređeni članovima 6 do 9;</p> <p>(c) drugi dokumenti koje Komisija odobri kao Europass dokumente, u skladu sa kriterijumima postavljenim u Prilogu I, kao i procedurom uređenom članom 4(2). Europass-Jezicki portfolio će omogućiti građanima da predstave svoje jezičke vještine. Europass-Jezicki portfolio je opisan u Prilogu V.</p>	<p>Član 6 U članu 10 Poslije tačke 22 dodaje se nova tačka koja glasi:</p> <p>„22a) „EUROPASS“ je skup dokumenata, ujednačenih u Evropi, koji omogućava transparentnost i uporedivost stečenih kvalifikacija, mobilnost i cjeloživotno učenje;“</p>	<p>Djelimično usklađeno</p>	<p>Potpuna usklađenost će se postići donošenjem podzakonskog akta koji propisuje sadržaj, oblik, obrazac i način popunjavanja dodatka diplome</p> <p>IV kvartal 2014.</p>
<p>Član 3 Europass-CV</p> <p>Europass-CV će omogućiti građanima da na jasan i razumljiv način predstave informacije o svim svojim kvalifikacijama i znanjima i sposobnostima. Europass-CV je opisan u Prilogu II.</p>	<p>Nema odgovarajuće odredbe</p>		<p>Materija je predmet regulisanja Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o nacionalnim stručnim kvalifikacijama</p>
<p>Član 4 Postupak odbora</p>	<p>Nema odgovarajuće odredbe</p>	<p>Neprenosivo</p>	
<p>Član 5 Europass biografija</p> <p>Europass životopis omogućava građanima da na jasan i sveobuhvatan način predstave informacije o svim njihovim kvalifikacijama i sposobnostima. Europass životopis je predstavljen u Prilogu II.</p>	<p>Nema odgovarajuće odredbe</p>		<p>Materija je predmet regulisanja Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o nacionalnim stručnim kvalifikacijama</p>

<p>Član 6 Europass-Mobilnost Europass-Mobilnost će evidentirati periode obrazovanja pojedinaca u drugim zemljama koje nijesu njihove matične. Europass-Mobilnost je opisana u Prilogu III.</p>	<p>Nema odgovarajuće odredbe</p>		<p>Materija je predmet regulisanja Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o nacionalnim stručnim kvalifikacijama</p>	
<p>Član 7 Europass-Dodatak diplomima Europass-Dodatak diplomima pruža informaciju o obrazovanju osobe na čije ime Dodatak diplomima glasi, na nivou visokog obrazovanja. Europass-Dodatak diplomima je opisan u Prilogu IV.</p>	<p>Nema odgovarajuće odredbe</p>		<p>Materija je predmet regulisanja Pravilnika o sadržaju i obliku diplome i dopune diplome (Supplement), vođenju matične knjige studenata, evidenciji i sadržaju javnih isprava koje izdaje univerzitet i ustanove visokog obrazovanja</p>	
<p>Član 8 Europass-Jezicki portfolio Europass-Jezicki portfolio će omogućiti građanima da predstave svoje jezičke vještine. Europass-Jezicki portfolio je opisan u Prilogu V.</p>	<p>Nema odgovarajuće odredbe</p>		<p>Materija je predmet regulisanja Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o nacionalnim stručnim kvalifikacijama</p>	
<p>Član 9 Europass-Dopuna sertifikatu Europass-Dopuna sertifikatu opisuje znanja i sposobnosti, kao i kvalifikacije koje odgovaraju sertifikatu o stručnom usavršavanju. Europass-Dopuna sertifikatu je opisan u Prilogu VI.</p>	<p>Član 25 Član 68 mijenja se i glasi: „Dodatak diplomima Član 68 Sastavni dio diplome o sticanju nivoa obrazovanja u stručnoj školi je dodatak diplomima koji je usklađen sa EUROPASS-om. Sadržaj, oblik, obrazac, kao i način</p>	<p>Djelimično usklađeno</p>	<p>Potpuna usklađenost će se postići donošenjem podzakonskog akta koji propisuje sadržaj, obrazac i način popunjavanja dodatka diplomima o završenom stručnom</p>	<p>IV kvartal 2014.</p>

	popunjavanja dodatka diplome bliže se uređuje propisom Ministarstva.“		obrazovanju	
<p>Član 10</p> <p>Europass na internetu</p> <p>Radi sprovođenja ove Odluke, Komisija i nadležna nacionalna tijela sarađuju u uspostavljanju i vođenju Europass informacijskog sastava na internetu, s elementima kojima se upravlja na nivou Zajednice i ostale elemente kojima se upravlja na nacionalnom nivou. Informacijski sastav podrške Europassu je predstavljen u Prilogu VII.</p>	<p>Nema odgovarajuće odredbe</p>		<p>Materija je predmet regulisanja Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o nacionalnim stručnim kvalifikacijama</p>	
<p>Član 11</p> <p>Nacionalni Europass centri</p> <p>1. Svaka država članica će biti odgovorna za primjenu ove Odluke na nacionalnom nivou. U tu svrhu, svaka država članica će oformiti Nacionalni Europass centar (NEC), koji će biti zadužen za koordinaciju svih aktivnosti na nacionalnom nivou koje se odnose na ovu Odluku i koji će zamijeniti ili razviti, gde je potrebno, postojeća tijela koja trenutno obavljaju slične aktivnosti. Evropska NEC mreža je ovim ustanovljena. Njene aktivnosti će koordinisati Komisija.</p>	<p>Nema odgovarajuće odredbe</p>		<p>Materija je predmet regulisanja Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o nacionalnim stručnim kvalifikacijama</p>	
<p>Član 12</p> <p>Zajednički zadaci Komisije i država članica</p> <p>Član 13</p> <p>Zadaci Komisije</p>	<p>Nema odgovarajuće odredbe</p>	<p>Neprenosivo</p>		
<p>Član 14</p> <p>Države učesnice</p> <p>1. Učešće u aktivnostima predviđenim ovom Odlukom otvoreno je državama pristupnicama i državama Evropskog ekonomskog prostora koje nijesu države članice Zajednice u skladu sa</p>	<p>Nema odgovarajuće odredbe</p>	<p>Neprenosivo</p>		

<p>uslovima iz sporazuma o EEA.</p> <p>2. Učešće je otvoreno i državama kandidatkinjama za ulazak u Evropsku uniju u skladu sa njihovim Evropskim sporazumima.</p>				
<p>Član 15 Vrijednovanje Član 16 Finansijske odredbe Član 17 Ukidanje Član 18 Stupanje na snagu Član 19 Adresati <i>PRILOG I.</i></p>	<p>Nema odgovarajuće odredbe</p>	<p>Neprenosivo</p>		
<p>Kriteriji za uvođenje novih Europass dokumenata iz člana 2. tačke c.</p>	<p>Nema odgovarajuće odredbe</p>	<p>Neprenosivo</p>		
<p><i>PRILOG II.</i> EUROPASS BIOGRAFIJA</p>	<p>Nema odgovarajuće odredbe</p>		<p>Materija je predmet regulisanja Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o nacionalnim stručnim kvalifikacijama</p>	
<p><i>PRILOG III.</i> EUROPASS MOBILNOST</p>	<p>Nema odgovarajuće odredbe</p>		<p>Materija je predmet regulisanja Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o nacionalnim stručnim kvalifikacijama</p>	
<p><i>PRILOG IV.</i> EUROPASS DODATAK DIPLOMI</p>	<p>Nema odgovarajuće odredbe</p>		<p>Materija je predmet regulisanja Pravilnika o sadržaju i obliku diplome i dopune diplome</p>	

			(Supplement), vođenju matične knjige studenata, evidenciji i sadržaju javnih isprava koje izdaje univerzitet i ustanove visokog obrazovanja	
<i>PRILOG V.</i> EUROPASS JEZIČNI PORTFOLIO	Nema odgovarajuće odredbe		Materija je predmet regulisanja Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o nacionalnim stručnim kvalifikacijama	
<i>PRILOG VI.</i> EUROPASS DODATAK CERTIFIKATU	Član 25 Član 68 mijenja se i glasi: „ Dodatak diplomi “ Član 68 Sastavni dio diplome o sticanju nivoa obrazovanja u stručnoj školi je dodatak diplomi koji je usklađen sa EUROPASS- om. Sadržaj, oblik, obrazac, kao i način popunjavanja dodatka diplome bliže se uređuje propisom Ministarstva.“	Djelimično usklađeno	Potpuna usklađenost će se postići donošenjem podzakonskog akta koji propisuje sadržaj, obrazac i način popunjavanja dodatka diplomi o završenom stručnom obrazovanju	IV kvartal 2014.
<i>PRILOG VII.</i> INFORMACIONI SISTEM	Nema odgovarajuće odredbe		Materija je predmet regulisanja Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o nacionalnim stručnim kvalifikacijama	
<i>PRILOG VIII.</i> FINANSIJSKI PRILOG	Nema odgovarajuće odredbe	Neprenosivo		

				Tekst Preporuka 32006H0962, 32009H0708(2) 32008H0506(01) sadržan je u Prijedlogu ovog zakona	
--	--	--	--	---	--

Pregled odredbi Zakona o stručnom obrazovanju koje se mijenjaju

Ciljevi

Član 2

Cilj stručnog obrazovanja je:

- 1) omogućavanje sticanja znanja i razvoj vještina i kompetencija koje odgovaraju zahtjevima savremenog, demokratski i ekonomski razvijenog društva i tržišne privrede;
- 2) obezbjeđivanje sticanja stručnih kvalifikacija učenicima i odraslima, koje im omogućavaju ravnopravno učešće na tržištu rada;
- 3) obezbjeđivanje znanja i sposobnosti neophodnih za život i rad, lična interesovanja, profesionalni razvoj ličnosti i za dalje obrazovanje;
- 4) obezbjeđivanje uslova za proširivanje znanja u okviru zanimanja;
- 5) kompatibilnost sistema stručnog obrazovanja u Crnoj Gori (u daljem tekstu: Crna Gora) sa obrazovanjem u razvijenim demokratskim zemljama;
- 6) razvijanje svijesti učenika o potrebi cjeloživotnog učenja.

Školarina

Član 2a

Za sticanje stručnog obrazovanja u ustanovi koja se finansira iz javnih prihoda redovni učenik ne plaća školarinu.

Izvođači

Član 3

Stručno obrazovanje obavljaju škole ili škole zajedno sa poslodavcem, u skladu sa obrazovnim programom.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, ministarstvo nadležno za poslove rada, odnosno Zavod za zapošljavanje Crne Gore, mogu organizovati radno osposobljavanje, u skladu sa zakonom.

Kvalifikacije nivoa (stepena) obrazovanja

Član 6

U dvogodišnjoj stručnoj školi se stiče kvalifikacija nivoa nižeg stručnog obrazovanja u trajanju od dvije godine.

U trogodišnjoj, odnosno četvorogodišnjoj stručnoj školi se stiče kvalifikacija nivoa srednjeg stručnog obrazovanja u trajanju od tri, odnosno četiri godine.

U višoj stručnoj školi se stiče kvalifikacija nivoa višeg stručnog obrazovanja u trajanju od dvije godine.

Sa sticanjem kvalifikacije nivoa obrazovanja iz st. 1, 2 i 3 ovog člana stiču se odgovarajuće stručne kvalifikacije, koje su dio Crnogorskog okvira kvalifikacija.

Posebne potrebe

Član 9

Stručno obrazovanje lica sa posebnim potrebama ostvaruje se u skladu sa ovim zakonom i posebnim propisima.

Pojmovnik

Član 10

Pojedini izrazi u ovom zakonu imaju značenje:

- 1) "stručno obrazovanje" je obrazovanje i osposobljavanje učenika za obavljanje stručnih poslova različitih nivoa složenosti za dalje obrazovanje;
- 2) "izvođači obrazovno-vaspitnog rada" su škole i druga pravna i fizička lica;
- 3) "poslodavac" je pravno ili fizičko lice kod koga se stiče stručno obrazovanje;
- 7) "obrazovni program" je program na osnovu kojeg se ostvaruje stručno obrazovanje;
- 8) "praktično obrazovanje" je oblik nastave u kojoj učenik stiče praktična znanja i primjenjuje teorijska znanja u praksi;
- 9) "nastavna godina" je period u kojem se ostvaruje redovna nastava;
- 10) "školska godina" je period u kojem se ostvaruju redovna nastava i ostali oblici obrazovno-vaspitnog rada;
- 11) "klasifikacioni period" je dio polugodišta (nastavne godine) u kojem se realizuje nastavni plan i program i ocjenjuje učenik;
- 12) "kolektivni ugovor o nastavi" je ugovor o realizaciji dijela praktičnog obrazovanja kod poslodavca;
- 13) "individualni ugovor o obrazovanju" je ugovor o realizaciji praktičnog obrazovanja u cjelini kod poslodavca;
- 13a) "kvalifikacija" je formalni ishod procesa provjere koja se dobija kada nadležna institucija utvrdi da je lice postiglo ishode učenja, u skladu sa postavljenim standardima;
- 13b) "kvalifikacija nivoa obrazovanja" je kvalifikacija koja se stiče završetkom programa formalnog obrazovanja, potvrđuje se diplomom i omogućava nastavak obrazovanja ili uključivanje na tržište rada;
- 13c) "stručna kvalifikacija" je formalno priznata kvalifikacija na osnovu nacionalnih standarda zanimanja i stečena u postupku provjere znanja, vještina i kompetencija ili na osnovu dijela javno važećeg obrazovnog programa. Potvrđuje se sertifikatom, omogućava uključivanje na tržište rada i može biti uvažena u nastavku obrazovanja i sticanju nivoa obrazovanja;
- 15) "učenici sa posebnim potrebama" su nadareni učenici i učenici sa smetnjama u razvoju;
- 16) "javno važeće obrazovanje" je obrazovanje koje se stiče na osnovu obrazovnog programa usvojenog od strane nadležnog savjeta, za koje se izdaje javna isprava;
- 17) "standardi stručnog obrazovanja" su normativi koji se odnose na nacionalnom nivou i definišu zanimanja, ciljeve i sadržaje učenja, evaluaciju ocjenjivanja i uslova u kojima se realizuje proces obrazovanja;
- 18) "standard zanimanja" je dokument koji propisuje sadržaj stručne kvalifikacije na određenom nivou zahtjevnosti i određuje potrebna znanja, vještine i kompetencije za obavljanje ključnih poslova u zanimanju;
- 19) "majstorski ispit" je oblik postsekundarnog obrazovanja koji se polaže nakon trogodišnjeg, odnosno četvorogodišnjeg obrazovanja i određenog radnog iskustva;
- 20) "eksterni ispit" je ispit koji se polaže na način i po postupku koji je propisan od strane nadležnog organa.

21) "kredit ishoda učenja (kreditna tačka)" je set ishoda učenja pojedinca koji se može provjeriti i čiji određeni broj čini kvalifikaciju i može biti prenosiv na druge obrazovne programe ili kvalifikacije;

21a) "kreditno vrednovanje" je numeričko određivanje vrijednosti ishoda učenja u okviru određene kvalifikacije;

21b) "Crnogorski kvalifikacioni okvir" je instrument za razvrstavanje kvalifikacija u skladu sa opisima nivoa, iskazanih kroz znanja, vještine i kompetencije, koji treba da poveže i uskladi pojedine podsisteme kvalifikacija i poboljša preglednost, dostupnost, napredovanje i kvalitet kvalifikacija, u skladu sa potrebama tržišta rada i društva u cjelini.

22) "modul" je programska, odnosno organizaciona cjelina ciljeva i sadržaja koja obuhvata predmete ili kompetencije;

23) "kompetencija" je prenosivi multifunkcionalni paket znanja, vještina i stavova koji su potrebni pojedincu za lično ispunjenje i razvoj, inkluziju i zapošljavanje.

Paralelno obrazovanje

Član 14

Učenik ima pravo da paralelno stiče obrazovanje, odnosno da prati više obrazovnih programa.

U slučaju iz stava 1 ovog člana, škole sporazumno utvrđuju način i ispunjavanja obaveza učenika.

Upis stranih državljana

Član 16

Strani državljanin ili lice bez državljanstva može se upisati u školu, u skladu sa međunarodnim konvencijama i ovim zakonom.

Lice koje je završilo osnovnu školu u inostranstvu može se upisati u školu, ako mu se prizna svjedočanstvo u skladu sa zakonom.

Strani državljanin ili lice bez državljanstva, prilikom upisa u školu, podnosi uvjerenje o zdravstvenom stanju.

Kao poseban uslov za upis lica iz stava 1 ovog člana, Ministarstvo može odrediti i provjeru znanja iz jezika na kome se izvodi nastava.

Ministarstvo može odrediti broj upisnih mjesta za strane državljane koji se obrazuju po načelu uzajamnosti, u skladu sa međunarodnim sporazumom, kao i broj mjesta u okviru programa za razmjenu učenika.

Više stručno obrazovanje

Član 19

U višu stručnu školu može se upisati lice koje je završilo:

- četvorogodišnju stručnu školu;
- trogodišnju stručnu školu i položilo majstorski ispit.

Promjena programa

Član 22

Učenik može tokom školovanja promijeniti upisani obrazovni program samo nakon završenog prvog razreda, u okviru istog nivoa obrazovanja.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, učenik trogodišnje stručne škole može promijeniti upisani obrazovni program nakon I ili II razreda, u okviru istog nivoa obrazovanja.

Učenik koji mijenja obrazovni program mora zadovoljiti na provjeri nadarenosti i sklonosti ukoliko se za obrazovni program u koji se upisuje traži provjera nadarenosti i sklonosti prilikom upisa.

Prestanak statusa redovnog učenika

Član 23

Status redovnog učenika prestaje:

- 1) završavanjem obrazovanja;
- 2) ispisivanjem iz škole;
- 3) samovoljnim napuštanjem škole;
- 4) isključenjem iz škole;
- 5) ako dva puta ponovi isti razred u istom obrazovnom programu;
- 6) ako zasnuje radni odnos ili stekne status preduzetnika;
- 7) ako u toku nastavne godine ima 30 i više neopravdanih časova.

Rješenje o prestanku statusa redovnog učenika iz stava 1 tač. 3, 5, 6 i 7 ovog člana donosi direktor škole.

Učenik iz stava 1 tač. 4 i 7 ovog člana ima pravo polaganja razrednog ispita u istoj školskoj godini.

Vaspitne mjere

Član 25

Prema učenicima koji ne ispunjavaju obaveze utvrđene zakonom i opštim aktom škole mogu se izreći vaspitne mjere i to: opomena, ukor i isključenje iz škole.

Isključenje učenika iz škole se može izreći do kraja školske godine, s pravom polaganja razrednog ispita u istoj školskoj godini.

Način i postupak izricanja vaspitnih mjera uređuje se propisom Ministarstva.

Isključenje iz škole

Član 26

Odluku o isključenju učenika iz škole donosi nastavničko vijeće.

Na osnovu odluke iz stava 1 ovog člana, direktor škole, u roku od tri dana, donosi rješenje i uručuje ga učeniku, odnosno roditelju.

Protiv rješenja o isključivanju i prestanku statusa redovnog učenika iz člana 23, tač. 3, 5, 6 i 7 ovog zakona, učenik, odnosno roditelj ima pravo žalbe Ministarstvu, u roku od osam dana od dana prijema rješenja. Žalba odlaže izvršenje rješenja do drugostepene odluke.

Rješenje Ministarstva iz stava 3 ovog člana je konačno u upravnom postupku.

Konačnost odluke

Član 28

Protiv konačne odluke o ocejni i konačnog rješenja iz člana 26 stav 4 ovog zakona ne može se voditi upravni spor.

Prilagođavanje nastavnih obaveza

Član 30

Učeniku koji se bavi vrhunskim sportom, odnosno koji se priprema za međunarodno takmičenje u znanju može se prilagoditi ispunjavanje nastavnih obaveza, na način propisan opštim aktom škole.

Standardi zanimanja

Član 31

Obrazovni programi stručnog obrazovanja na osnovu kojih se stiče javno važeće obrazovanje formiraju se u skladu sa standardima zanimanja.

Standarde zanimanja iz stava 1 ovog člana donosi ministarstvo nadležno za poslove rada, na predlog Nacionalnog savjeta za obrazovanje (u daljem tekstu: Nacionalni savjet)

Standard zanimanja je osnov za izradu programa usavršavanja i osposobljavanja na osnovu kojih se stiče stručna kvalifikacija, u skladu sa zakonom.

Obrazovni programi

Član 32

Obrazovni program radi se na osnovu više standarda zanimanja.

Standardi zanimanja iz stava 1 ovog člana mogu biti različitih nivoa zahtjevnosti.

Obrazovni programi se vrednuju kreditnim tačkama.

Kriterijume za vrednovanje obrazovnih programa donosi Nacionalni savjet.

Obrazovni programi sadrže predmete i module.

Modul urađen na osnovu standarda zanimanja omogućava sticanje stručne kvalifikacije, u skladu sa zakonom.

Godišnji plan i program rada

Član 34

Obrazovno-vaspitni rad se obavlja na osnovu godišnjeg plana i programa rada.

Godišnjim planom i programom rada se utvrđuju: organizacija obrazovno-vaspitnog rada; interno obezbjeđivanje kvaliteta; oblici, sadržaj i raspored izvršenja zadataka; plan upisa; rokovi polaganja ispita; stručno usavršavanje nastavnika; saradnja sa socijalnim partnerima (poslodavcima, udruženjima) idrugo.

Teorijska nastava

Član 36

Teorijska nastava opšteobrazovnih i stručnih predmeta se izvodi u odjeljenjima koja čine učenici istog razreda, istog ili više srodnih zanimanja u okviru istog područja rada.

Odjeljenje

Član 38

Odjeljenje, po pravilu, ima 30 učenika.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, odjeljenje može imati 34 učenika, po odobrenju Ministarstva.

Broj učenika u grupi utvrđuje se obrazovnim programom.

Fond časova

Član 39

U toku sedmice učenici škole mogu imati 32 časa nastave, u skladu sa obrazovnim programom.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, u školama u kojima se nastava izvodi na jeziku pripadnika manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica, učenici mogu imati do 34 časa nastave.

U školi u kojoj se nastava izvodi po obrazovnom programu koji je donesen na osnovu međunarodnih konvencija učenici mogu imati u toku sedmice više od 32 časa nastave.

U višoj stručnoj školi učenici mogu imati do 40 časova nastave, u skladu sa obrazovnim programom.

Organizacija nastave, način i postupak ocjenjivanja i napredovanja u višoj stručnoj školi utvrđuje se propisom Ministarstva.

Zaključna ocjena

Član 65

Zaključna ocjena izvodi se na osnovu svih ocjena dobijenih u klasifikacionom periodu, od kojih najmanje jedna mora biti usmena provjera znanja.

Utvrđivanje uspjeha

Član 67

Ocjene iz nastavnih predmeta, vladanja i opšteg uspjeha se utvrđuju na kraju klasifikacionog perioda, polugodišta i nastavne, odnosno školske godine.

Ocjenu iz nastavnog predmeta predlaže predmetni nastavnik.

Zaključnu ocjenu utvrđuje odjeljenjsko vijeće.

Izuzetno od stava 2 ovog člana, ocjenu iz nastavnog predmeta koji izvode dva ili više nastavnika predlažu ti nastavnici. Ako se nastavnici ne mogu usaglasiti, ocjenu utvrđuje odjeljenjsko vijeće.

Ukoliko se ocjena ne može utvrditi na način propisan u st. 3 i 4 ovog člana, ocjenu utvrđuje nastavničko vijeće tako što, na predlog direktora, obrazuje tročlanu komisiju koja će predložiti ocjenu.

Prigovor

Član 68

Učenik ili njegov roditelj imaju pravo na prigovor zbog zaključne ocjene na kraju nastavne, odnosno školske godine iz nastavnog predmeta ili vladanja.

Prigovor se podnosi nastavničkom vijeću škole u roku od dva dana od dana prijema svjedočanstva, odnosno obavještenja o postignutom uspjehu.

Prigovorom se može tražiti izuzeće predmetnog nastavnika iz komisije.

O prigovoru na ocjenu odlučuje nastavničko vijeće škole, tako što obrazuje tročlanu komisiju koja će utvrditi ocjenu, odnosno ispitati učenika, najkasnije tri dana od dana prijema prigovora.

Ocjena komisije je konačna.

Protiv konačne ocjene komisije ne može se voditi upravni spor.

Ponavljjanje razreda

Član 69

Učenik koji na kraju nastavne godine ima više od tri nedovoljne ocjene ili ne položi popravni ispit nije završio razred.

Učenik ima pravo da ponovi razred, i to:

- 1) jedanput u dvogodišnjoj stručnoj školi;
- 2) dva puta u trogodišnjoj, odnosno četvorogodišnjoj stručnoj školi;
- 3) jedanput u višoj stručnoj školi.

Učenik iz stava 2 ovog člana isti razred može ponoviti samo jedanput.

Vrste ispita

Član 72

U školi se polažu: popravni, dopunski, diferencijalni, razredni, praktični, stručni, završni, majstorski, diplomski i godišnji ispiti.

Ispiti iz stava 1 ovog člana se polažu u: januarskom, junskom i avgustovskom ispitnom roku, ako ovim zakonom nije drukčije određeno.

Popravni ispit

Član 73

Popravni ispit polaže učenik koji na kraju nastavne godine ima jednu, dvije ili tri nedovoljne ocjene.

Učenik koji na kraju nastavne godine ima jednu, dvije ili tri nedovoljne ocjene polaže popravni ispit pred tročlanom komisijom u čijem je sastavu i nastavnik predmeta iz kojeg je učenik ocijenjen nedovoljnom ocjenom.

Popravni ispit učenik polaže u školi koju je pohađao.

Učenik polaže popravni ispit u avgustovskom ispitnom roku, a učenik završnog razreda u junskom ili avgustovskom ispitnom roku.

Učenik koji ne položi popravni ispit u rokovima iz stava 4 ovog člana nije završio razred.

Uslovi

Član 76

Dopunski, odnosno diferencijalni ispit učenik polaže, kada:

- 1) prelazi iz jedne u drugu vrstu škole;
- 2) poslije sticanja jednog zanimanja želi da stekne drugo zanimanje;
- 3) želi da promijeni zanimanje u istoj školi;
- 4) se u postupku priznavanja utvrdi neekvivalentnost svjedočanstva.

Razredni ispit

Član 78

Razredni ispit polaže učenik koji je iz opravdanih razloga ostao neocijenjen na kraju nastavne godine iz jednog ili svih nastavnih predmeta, kao i iz onih predmeta iz kojih nije prisustvovao trećini ili više časova, odnosno programskih sadržaja predviđenih obrazovnim programom za nastavnu godinu.

Razredni ispit polaže i učenik koji nije pohađao školu zbog bolničkog liječenja ili drugih opravdanih razloga u trajanju od najmanje 60 dana, o čemu odlučuje nastavničko vijeće škole.

U slučaju da krivicom škole nije realizovana najmanje jedna trećina časova koji su predviđeni obrazovnim programom, škola je dužna da organizuje pripremanje učenika za polaganje razrednih ispita.

Razredni ispit može da polaže i nadareni učenik, učenik koji se paralelno obrazuje i učenik vrhunski sportista.

Razredni ispit polaže učenik kojem je izrečena vaspitna mjera isključenja iz škole, u skladu sa ovim zakonom.

Razredni ispiti iz st. 1, 2 i 4 ovog člana polažu se u junskom i avgustovskom ispitnom roku.

Razredni ispit polaže i vanredni učenik u skladu sa ovim zakonom.

Nadležnost

Član 79

Način i postupak polaganja popravnih, dopunskih, diferencijalnih i razrednih ispita bliže se uređuju propisom Ministarstva.

Stručni ispit

Član 82

U četvorogodišnjoj stručnoj školi učenik polaže stručni ispit.

Stručni ispit se sastoji od opšteobrazovnog i stručnog dijela.

Opšteobrazovni dio ispita čine:

- crnogorski ili maternji jezik i književnost;
- matematika, ili prvi strani jezik, u skladu sa obrazovnim programom.

Stručni dio ispita čine:

- stručno-teorijski predmet;
- stručni rad.

Stručno-teorijski predmet od značaja za obrazovni profil izučava se najmanje u dva razreda sa po dva časa sedmično i određen je obrazovnim programom.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, pravo da polaže stručni ispit ima i učenik koji je završio trogodišnju stručnu školu, položio završni ispit i završno dodatno obrazovanje u trajanju od dvije godine.

Dodatno obrazovanje iz stava 2 ovog člana stiče se u četvorogodišnjoj stručnoj školi.

Stručni ispit polaže se eksterno.

Za polaganje stručnog ispita, škola može organizovati stručni tečaj u trajanju od najduže godinu dana, kao poseban program pripreme za lica koja su završila četvrti razred gimnazije.

Organizacija i izvođenje stručnog tečaja prilagođavaju se nivou znanja kandidata i bliže se uređuje propisom Ministarstva.

Polaznik stručnog tečaja je obavezan da redovno pohađa nastavu.

Program stručnog tečaja donosi Nacionalni savjet.

Komisija

Član 82a

Ministarstvo obrazuje komisiju za praćenje stručnog ispita koja koordinira, usklađuje i prati tok stručnog ispita.

Komisiju iz stava 1 ovog člana imenuje ministar prosvjete i nauke.

Aktom o obrazovanju komisije bliže se utvrđuju nadležnosti i određuje broj članova i sastav komisije.

Standardi

Član 87

Standarde praktičnog znanja i ekonomike vođenja privrednog društva za majstorski ispit donosi Nacionalni savjet, na predlog udruženja i Centra za stručno obrazovanje.

Standarde pedagoško-andragoškog i stručno-teorijskog znanja donosi Nacionalni savjet.

Polaganje majstorskog ispita

Član 88

Majstorski ispit se polaže pred komisijom koju imenuje udruženje i Centar za stručno obrazovanje.

Propisivanje programa majstorskog ispita

Član 89

Program, način i postupak polaganja majstorskog ispita donosi ministarstvo nadležno za poslove rada, u saradnji sa udruženjem i Centrom za stručno obrazovanje.

Područje rada

Član 90

Obrazovnim programom se utvrđuju zanimanja u kojima vanredni učenici mogu sticati stručno obrazovanje, kao i način ostvarivanja praktičnog obrazovanja.

Pripremna nastava

Član 90a

Vanredni učenik je obavezan da pohađa pripremnu nastavu.

Predmete, nastavne sadržaje i fond časova nastave iz stava 1 ovog člana, za svaki obrazovni program, utvrđuje nastavničko vijeće škole.

Ukupan fond časova iz stava 2 ovog člana ne može biti manji od 30% ukupnog godišnjeg broja časova za određeni obrazovni program, a određuje se u skladu sa odgovarajućom metodologijom, koju donosi Nacionalni savjet, na predlog Centra za stručno obrazovanje.

Polaganje ispita

Član 91

Vanredni učenik polaže razredni ispit i odgovarajući ispit na završetku odgovarajućeg nivoa obrazovanja.

Vanredni učenik polaže ispite iz stava 1 ovog člana u junu, avgustu i januaru.

Vanredni učenik u toku jedne školske godine može završiti jedan razred.

Vanredni učenik polaže razredni ispit iz jednog, više ili svih nastavnih predmeta, u skladu sa obrazovnim programom.

Polaganjem razrednog ispita vanredni učenik polaže dopunske i diferencijalne ispite, u skladu sa obrazovnim programom, s tim da putem polaganja dopunskih i diferencijalnih ispita u jednom ispitnom roku može završiti jedan razred.

Za polaganje ispita iz stava 1 ovog člana i za časove pripremne nastave iz člana 90a ovog zakona vanredni učenik plaća naknadu koju utvrđuje Ministarstvo.

Poništenje ispita

Član 94

Kada direktor škole ili nadležna inspekcija utvrdi da ispiti nijesu obavljeni u skladu sa zakonom i propisima donesenim na osnovu njega, nastavničko vijeće je dužno da, u roku koji odredi taj organ, donese odluku o poništenju ispita i svjedočanstava izdatih na osnovu takvih ispita.

Ako nastavničko vijeće u određenom roku ne donese odluku iz stava 1 ovog člana, direktor će donijeti rješenje o poništenju ispita i svjedočanstava izdatih na osnovu takvog ispita.

Izuzetno od st. 1 i 2 ovog člana, kada nadležna prosvjetna inspekcija utvrdi da stručni ispit nije obavljen u skladu sa ovim zakonom i propisima donijetim na osnovu ovog zakona, Ispitni centar je dužan da, u roku koji odredi taj organ, donese odluku o poništenju stručnog ispita i diploma izdatih na osnovu tog ispita.

Ako Ispitni centar ne donese odluku iz stava 3 ovog člana, odluku o poništenju stručnog ispita i diploma donosi ministar prosvjete i nauke.

Izvođači

Član 100

Obrazovno-vaspitni rad obavljaju: nastavnici, stručni saradnici, saradnici u nastavi, nastavnici praktičnog obrazovanja i instruktori praktičnog obrazovanja.

Nastavnici

Član 102

Nastavnik u školi može biti lice koje je završilo odgovarajući fakultet ili umjetničku akademiju, odnosno koji su završili studijski program u trajanju od 240 ECTS.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, nastavu iz pojedinih nastavnih predmeta mogu izvoditi lica sa odgovarajućom višom školom, ukoliko ne postoji fakultet, odnosno umjetnička akademija za obrazovanje nastavnika potrebnog profila, odnosno koji su završili odgovarajući studijski program u trajanju od 180 ECTS, ukoliko ne postoji odgovarajući studijski program u trajanju od 240 ECTS.

Saradnici

Član 103

Stručni saradnik (pedagog, psiholog, sociolog, bibliotekar i dr.) može biti lice koje je završilo odgovarajući fakultet, odnosno odgovarajući studijski program u trajanju od 240 ECTS.

Saradnik u nastavi (laborant, demonstrator, knjižničar i dr.) može biti lice koje je završilo najmanje odgovarajuću srednju školu i ima potrebno iskustvo.

Nastavnik praktičnog obrazovanja

Član 104

Nastavnik praktičnog obrazovanja može biti lice koje ima završen odgovarajući fakultet, višu školu, odnosno koje je završilo odgovarajući studijski program u trajanju od 240 ECTS ili 180 ECTS ili majstorski ispit i položen pedagoško-andragoški ispit (potrebno pedagoško-andragoško obrazovanje).

Instruktor praktičnog obrazovanja

Član 105

Instruktor praktičnog obrazovanja može biti lice koje ima najmanje majstorski ispit i položen pedagoško-andragoški ispit (potrebno pedagoško-andragoško obrazovanje).

Profil stručne spreme

Član 106

Profil stručne spreme, odnosno nivo obrazovanja nastavnika, stručnih saradnika, saradnika u nastavi, kao i profil stručne spreme i potrebno pedagoško-andragoško obrazovanje nastavnika, odnosno instruktora praktičnog obrazovanja utvrđuje se obrazovnim programom.

Norma časova nastavnika i saradnika

Član 107

Nastavnici su dužni da, u okviru četrdesetočasovne radne nedjelje, izvode teorijsku nastavu (norma časova), i to:

- 1) iz crnogorskog ili maternjeg jezika - 18 časova;
- 2) iz stranog jezika i matematike - 19 časova;
- 3) iz predmeta čija nastava iziskuje pripremanje i izvođenje eksperimenata, izradu, pregled i ocjenjivanje zadataka, programa i projekata za sve učenike jednog odjeljenja - 19 časova;
- 4) iz predmeta za čiju nastavu je obavezno pripremiti, pregledati i ocjenjivati projekte, programe i druge zadatke, različite za svakog učenika ili za manje grupe učenika - 18 časova;
- 5) iz ostalih predmeta teorijske nastave - 20 časova.

Stručni saradnici su dužni da, u okviru četrdesetočasovne radne nedjelje, ostvare najmanje 20 časova neposrednog rada sa učenicima, a raspored preostalog radnog vremena, u okviru četrdesetočasovne radne nedjelje, utvrđuje se statutom škole.

Obaveze saradnika u nastavi, u okviru četrdesetočasovne radne nedjelje, određuju se statutom škole.

Nastavnici praktičnog obrazovanja, odnosno instruktori praktičnog obrazovanja su dužni da, u okviru četrdesetočasovne radne nedjelje, ostvare 24 časa praktičnog obrazovanja.

Nastavnici i nastavnici, odnosno instruktori praktičnog obrazovanja su dužni da, radi postizanja ciljeva obrazovnog programa, pored norme časova utvrđene ovim članom, ostvare još dva časa neposrednog rada sa učenicima u realizaciji ostalih oblika obrazovno-vaspitnog rada, a raspored preostalog radnog vremena, u okviru četrdesetočasovne radne nedjelje, utvrđuje se statutom škole.

Polaganje stručnog ispita u prelaznom periodu

Član 116c

Stručni ispit organizovaće Ispitni centar u skladu sa ovim zakonom počev od školske 2010/2011. godine.

Rok za donošenje propisa

Član 119a

Propisi za sprovođenje ovog zakona donijeće se u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Do donošenja propisa utvrđenih ovim zakonom primjenjivaće se propisi koji su važili do stupanja na snagu ovog zakona, ako nijesu u suprotnosti sa ovim zakonom.